

HET DORP WADDINXVEEN

UITGAVE VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP WADDINXVEEN

**OORLOGSDAGBOEK
VAN CORRY DOEDENS-HOGENELST (VERVOLG)**

MEUBELFABRIEK MODDERKOLK & DIJS

ALS JE VOOR EEN DUBBELTJE GEBOREN BENT...

Vrienden van het Historisch Genootschap Waddinxveen

K. DE JONG
AANNEMERSBEDRIJF

B.V. Machine- en Apparatenfabriek
VANDERLOO WADDINXVEEN

VAN DER LOO
YACHT INTERIORS

VAN DER MEULEN
KOCK & UBACHS
NOTARISSEN

van der **linde**
VOOR WONEN EN SLAPEN
www.vanderlinde-waddinxveen.nl

MindTuning
Peter Frijters

van **Ln**noort

novosan

PADDLES
SHARING RESTAURANT

JOH'S
BAR & EETCAFE
DE POINT
SINDS 1977

de Rooij
Groothandel in levensmiddelen

CAFETERIA **'t Ouwe Dorp** ESTHUIS

specs
www.specs.net

WILLEMSTEIN
HOVENIERS

GOUWELUX
ZONWERING

aandacht verzekert
Huijzenga
ASSURANTIËN

S verkeersschool
SUCCESS-MIMPEN

TANDARTSPRAKTIJK
DE BOEMERANG

tcw

Tandheelkundig Centrum Wij
in Waddinxveen

vanUden

WIS
VAST

Visser en Wiltman
XIRU A I T E R T E N

de Vlaam
Vlaambachtelijke banketbakkerij

V van vliet bedrijven

COLOFON

Historisch Genootschap Waddinxveen

Bestuur

Voorzitter:
H.C.J. de Bas
voorzitter@hgwaddinxveen.nl
Secretaris:
P. Benders-Los
Overtoom 25
2741 MS Waddinxveen
secretaris@hgwaddinxveen.nl
Penningmeester:
A.G.M. Weijermars
Noordeinde 144
2742 WH Waddinxveen
penningmeester@hgwaddinxveen.nl

Bankrelatie

Rabobank Waddinxveen
NL72RABO0366801155

Website

www.hgwaddinxveen.nl

Kamer van Koophandel

Nr. 40465737

Ereleden

H. Smid
H.H. Brinks-Offers
C.J.Th. de Jong-Steenland

Het Dorp Waddinxveen

'Het dorp Waddinxveen' is een uitgave van het Historisch Genootschap Waddinxveen, opgericht 20 april 1993.

Redactie

PK. Smit, C. Verlooi, D.J. Thuis,
A.G.M. Weijermars
smitpk@xs4all.nl

Losse nummers € 5,00

Vormgeving

Artbusiness

Drukwerk

De Groot Drukkerij

Verspreiding

L. de Jong,
Heuvelhof 26
2742 AW Waddinxveen
telefoon 0182-610227

ISSN nummer

0929-3051

Oplage

600 stuks

Afbeelding voorzijde:
Grote belangstelling bij de ont-
hulling van de vertelbank bij de
Algemene begraafplaats.
Bron: Dick-Jan Thuis

INHOUD

5 Oorlogsdagboek van Corry Doedens-Hogenelst Januari-maart 1945

13 Meubelfabriek Modderkolk & Dijs

17 Als je voor een dubbeltje geboren bent...

Redactioneel

De redactie moet beginnen met een correctie op een artikel in het vorige nummer. In de bijdrage over het christelijk mannenkoor staat ten onrechte vermeld dat: "De bij het *Historisch Genootschap Waddinxveen* bekende Cees Neven uit Waddinxveen [...] nog als invaller [heeft] opgetreden.". Dat is onjuist, de betreffende afbeelding bij het artikel dus ook. De **dirigent** Cees Neven was iemand anders.

Het gebrek aan voedsel en het vele oorlogsgeweld vormen de rode draad in de fragmenten van het oorlogsdagboek van Corry Hogenelst die voor de derde bijdrage over dit dagboek zijn gekozen. Ook kunnen we lezen hoe leidend voor Corry het rooms-katholicisme in haar leven was. In het eerste nummer van 2023 vertelt zij over de bevrijding.

Modderkolk en Dijs was een van de Waddinxveense meubelfabrieken. Die stond in het oude dorp op de plek waar nu de Heuvelhof is. De achterkleinzoon van de oprichter, Hans Modderkolk, vertelt ons de geschiedenis van deze fabriek.

De laatste bijdrage komt van Cees Verlooi. Hij beschrijft de hopeloze levenswandel van Cornelis de Rooij, die een goede bekende van justitie werd en onder meer onderdak vond in de strafkolonie te Veenhuizen.

Ten slotte vraagt de redactie uw aandacht voor het Verenigingsnieuws, waarin de voorzitter ons informeert over de overdracht van de dertiende en veertiende vertelbank, het nieuwe onderkomen van de vereniging en de in opdracht van het bestuur uitgevoerde digitalisering van het *Weekblad voor Waddinxveen*.

De redactie wenst u veel leesplezier

TREEP

installatietechniek

Waar staan wij voor.

Treep Installatietechniek te Waddinxveen is een erkend installatiebedrijf met meer dan 25 jaar ervaring in de markt voor installatietechniek. Wij staan voor vakmanschap en uitstekende service. Dit vertaalt zich in een team van zeer bekwame monteurs met alle technologische kennis. Naast de werkzaamheden rondom centrale verwarming zijn wij tevens actief in het vervangen van dakgoten, rioolrijswerk, het plaatsen en renoveren van badkamers en sanitair.

erkend Vaillant dealer

Treep Installatietechniek
Brugweg 66
2741 KZ Waddinxveen

Ook voor alle andere merken CV ketels doen wij onderhoud tegen zeer gunstige prijs!

0182 - 631746

www.treepinstall.nl
info@treepinstall.nl

"Bij Treep Installatietechniek draait alles om kwaliteit en uitstekende service..."

CV ketels | Oefentruimte | Loofdebesluit

DE MAKELAAR VAN NU... MET EEN SCHAT AAN ERVARING

WWW.DEPATER.NL

 DE PATER
MAKELAARDIJ

GOUWELUX ZONWERING

ALLES VOOR BINNEN- EN BUITENZONWERING

Al meer dan 30 jaar de zonweringspecialist van Waddinxveen!

Zonneschermen - Rolluiken
Screens - Vaste overkappingen
Pergola zonwering
Markiezen - Buitenjaloerieën
Horren - Doeken
Binnenzonwering - Gordijnen
Shutters - Reparaties

'Kom langs op afspraak
in onze vernieuwde
showroom'

GOUWELUX ZONWERING COENECOOP 144C WADDINXVEEN
(BIJ DE AUTOBOULEVARD) TELEFOON: 0182 - 63 50 94 (ma t/m zat)
WWW.GOUWELUX.NL OPENINGSTIJDEN SHOWROOM:
Woe t/m Vrij van 9.00 tot 17.00 uur - Zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur

somfy.

BELEEF BREMNER

SCHEENEN

POEDIGIE

PEIDICURE

LEDERWAREN

WWW.BREMNERWADDINXVEEN.NL

Schoenen Kerkweg-Oost 173-177, Waddinxveen t 0182-61 20 12
Lederwaren Promenade 82b, Waddinxveen t 0182- 63 34 77

Oorlogsdagboek van Corry Doedens-Hogenelst

Januari-maart 1945

In dit derde deel van het oorlogsdagboek vormen het oorlogsgeweld en de hongerwinter de hoofdmoot.

Corry in 1945.
Bron: familiearchief

*Marianne Doedens
en Piet Smit*

Het katholieke geloof speelde een belangrijke rol in het leven van Corry Hogenelst. Dat kwam niet alleen tot uiting in de aandacht die zij besteedde aan haar kerkbezoek, maar ook in haar lidmaatschap van de *Katholieke Actie* (KA). Dit was een door paus Pius XI geïnitieerde lekenbeweging die de secularisering van de samenleving moest tegengaan. Concreet betekende dit vooral een intensivering van het georganiseerde geloofsleven en een centralisatie van katholieke sociale organisaties. De KA werd in Nederland relatief laat, in 1936, op initiatief van aartsbisschop De Jong opgericht¹.

Onder de paraplu van de KA werd ook een vrouwelijke jeugdbeweging opgericht: de Graal.

Als 'Graallid' werd op 18 mei 1944 aan Corry 'De Kerkelijke zending tot Katholieke Actie onder de vrouwelijke jeugd in mijn parochie' verleend door de bisschop van Haarlem. Dat hield onder meer in dat zij elk jaar de inhoud van de missiebusjes moest ophalen in een aan haar toegewezen gebied. In het fragment van 6 januari noemt Corry dat 'bedelen'. Ook kreeg zij het verzoek van de kapelaan twee schipperskinderen voor te bereiden op hun eerste heilige communie. Het ging om kinderen uit een schippersgezin dat, naar kan worden aangenomen, door de vorst gedwongen was in Waddinxveen te blijven. Corry vertelt immers dat het op 14 januari winterweer is en dat er in die periode op de Gouwe geschaatst kon worden. Pas op 30 januari zette de dooi in.

1 Januari 1945

Weer is een nieuw jaar begonnen, we zijn opgebleven tot 12 uur, er werd overal erg geschoten 't was 'n mooi gezicht.

[...] Vandaag zijn er overal biljetten aangeplakt, de mannen van 18 tot 40 jaar moeten zich allemaal melden[.]

3 Jan. Woensdag

Vanmorgen heb ik aan m'n jurk genaaid, vanmiddag om half 4 was er bidstond voor de vrede daarna was er bijeenkomst van de k.a. wij hebben de wijk van bloemendaal[,] zwarte weg en Brugweg. Zaterdagmorgen gaan we ophalen.

6 Jan Zaterdag

We hadden tamelijk goed weer om te bedelen, maar we hebben niet veel opgehaald, we kregen bij de burgers meer als bij de boeren[.] Vanavond hebben we nog 'n gezellige avond bij Jean, ik moet er vannacht blijven[.]

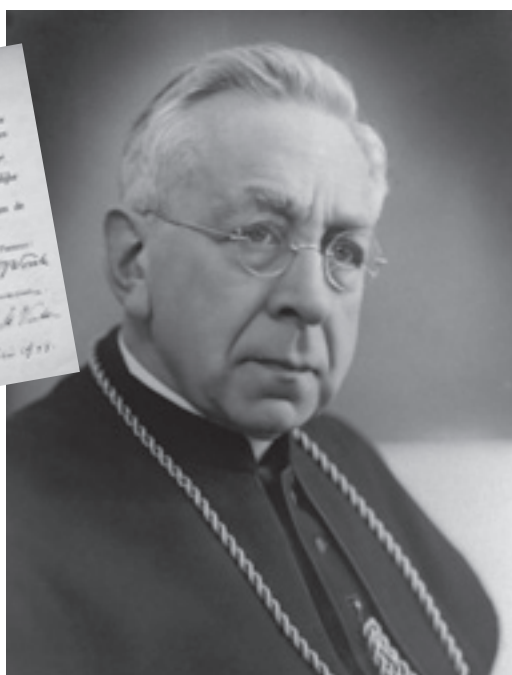
Zondag 7 Jan.

[...]Gisterennacht is de boerderij van Jan de Wit z'n Vader in de brand gestoken, hij had een auto

¹ Wikipedia

Links: Corry's geloofsbrief voor de Katholieke Actie.
Bron: familiearchief
Rechts: Bisschop van Haarlem Monseigneur J.P. Huibers.
Bron: van Oorschoot / Anefo, Nationaal Archief

van de O.G. [Ondergrondse] in huis[.] Jan en zijn Vader zijn gevangen genomen en de hele boerderij schuren en hooibergen zijn tot de grond toe afgebrand 67 stuks vee en al het eten hebben de moffen meegenomen[.]

Maandag 8 Jan.

Vandaag is het de laatste dag, dat de mannen van 16 tot 40 zich kunnen melden, er gaan er niet veel, maar wat zal er met de andere gebeuren[.] Bij ons is er God zij dank niemand bij, Wim is pas 15 en Pa is al 46. Er gaan ook geruchten van het melden voor meisjes.

Woensdag 10 Jan.

Wim heeft een formulier gehaald voor de gaarkeuken². Maandag gaan wij er ook naar toe[.] We hebben nog wel wat eten maar als we wachten tot dat het op is lijden we ook honger, want je kan er alleen niet van leven[.]

Zaterdag 13 Jan.

[...] Bij Nijmegen en Gorcum is er weer activiteit, je zit bijna te schudden in huis van het schieten, 't is al een paar dagen zo.[...]

Zondag 14 Jan.

[...] Er wordt ontzettend veel gestolen vannacht 10 konijnen bij Kleiweg[.] In Gouda is er razzia gehouden 5 troepen zijn er weer voorbijgetrokken naar Dobbelman. Vanmorgen in de kerk was het zo onrustig, ze waren bang dat ze ook hier zouden komen, maar 't is tot nog toe rustig gebleven.

Maandag 15 Jan.

[...] Mijnheer Kapelaan heeft gevraagd of ik 2 schipperskinderen wil opleiden voor hun 1ste H Communie[.]

't Scheelde maar 'n haar of ik kon niet meer over de brug, de bomen waren al neer, maar 't viel nog al mee, ik mog er nog over. Vannacht wordt er hier in Wadd. Een razzia verwacht, er slapen er 3 in de werkplaats.[...]

Morgen is er Algemene H. Communie voor de Maria Congregatie, morgenmiddag zal ik even naar die mensen toelopen en zeggen dat ik morgenavond kom. Tiel en Gorcum zijn gevallen je hoort nog steeds 't kanongebulder.

Dinsdag 16 Jan.

Voor 't eerst ben ik bij de schippers geweest, 't viel me reuze mee het zijn reuze hartelijke mensen. Er is een jongen van 9 en een meisje van 7 jaar, en ook nog een meisje van bijna 6, 't hele stel zit om me heen, ze luisteren goed, ik hoop dat ze maar goed leren en alles onthouden.

Ik heb met die 3 kinderen in de roef gezeten en de andere gingen naar boven, ze zijn er met z'n tien, en maar 'n hele kleine ruimte om in te wonen[.] Morgenavond ga ik er weer naar toe, ze zullen misschien wel langer als 14 dagen hier blijven, maar die schippers zijn soms ineens verdwenen[.]

Woensdag 17 Jan.

Alle mannen hebben hun schuilhoeken weer opgezocht vannacht, ze zouden weer een razzia houden maar niets te zien natuurlijk[.] Vandaag hebben ze Hazerswoude en Benthuizen genomen, om Gouda zijn ze nog steeds bezig, sommige straten onderzoeken ze al voor de 4de keer.

[...] Bij van Lent ben ik aardig thuis 't zijn leuke kinderen om te leren, vooral die spraak is zo grappig[.] Toen ik vertelde van 't Laatste Avondmaal en Judas zei Leonard,:" Ja hij had wel eens meer zo'n plaat gezien met die pestkop er bij "[.]

De bomen van de brug waren weer neer vannacht, maar ik mog er toch nog over, ze zijn nog niet zo kwaad als we wel denken, we zullen 't wel vergoeden als onze tijd maar komt[.]

19 Jan. Vrijdag

[...] We hebben van de Burgemeester 85 kg aardappelen gehad, dat was 'n buitenkansje, daar kunnen we met de gaarkeuken weer 14 dagen van eten[.] Morgen is m'n oudste leerling jarig 'k weet echt niet wat ik 'r moet geven[.] Truus heeft nog 4 pond zout meegebracht, we waren er bijna door[.] De oorlog gaat weer goed, de russen rukken geweldig op, ook in Limburg schieten ze lekker op[.] Gisteren zijn er in Moordrecht en Moerkappelle

² De Waddinxveense gaarkeuken was gevestigd in de voormalige spijsfabriek van C.P. Broer.

razzia's gehouden 't komt steeds dichterbij, ze hebben in Moordrecht 8 mannen gevonden Heel Wadd'veen stond vanmorgen op stelten, aan de brug vertelde ze dat er razzia was op 't dorp, en daar weer net andersom[...]
Toen ik vanmiddag ging biechten vroeg Mijnheer Kapelaan hoe het met de schipperskinderen ging 't derde meisje kan misschien ook nog aangenomen worden maar 't is niet zeker[...]
Vanmorgen zijn er nog 4 Engelse vliegtuigen boven de polder bezig geweest we hadden ook nog even luchtalarm.

Woensdag 24 Jan.

[...] Om half 6 ben ik uit Gouda weg gegaan, en om kwart voor 7 was ik bij de schipper Vanmiddag hebben ze bij de Rijksweg weer auto's beschoten.

Zondag 4 Febr.

[...] De familie van Lent gaan waarschijnlijk na Zondag weg, dus zullen ze deze week wel aangenomen worden als ze genoeg kunnen[.]

Donderdag 8 Febr.

Voor 't Raadhuis stond 't niet stil van de mensen vandaag, er hing een biljet voor van Donker, ze hebben er 14 karvrachten eten en textiel weggehaald, 't comité van de kindervoeding is er goed mee[.]

Vrijdag 9 Febr.

'k Ben volop aan 't zorgen voor de schipperskinderen, ik heb voor alle 2 een wit jurkje en kroontjes onderjurkjes en kousjes, ze zullen na de

Mis van 8 uur te Communie gaan, morgenmiddag gaan ze te biechten.

Zaterdag 10 Febr.

De tommie's zitten weer aardig in de lucht vandaag, we hebben 3 keer luchtalarm gehad 't werd net weer afgeblazen, toen ik die kinderen wou gaan halen, om half 4 zijn ze te biechten gegaan 't viel me erg mee 't ging heel goed, de voorbereiding en dankzegging heb ik voorgebid.

Zondag 11 Febr.

't Is 'n echte Plechtige dag geweest. vanmorgen ben ik met de kinderen en de hele familie Communie geweest. De meisjes waren in 't wit en Leonard had een nieuw pakje aan, de koorzangers zongen 't Panis Angelicus heel mooi. Al de mensen in de kerk bleven zitten 't werd plechtig gedaan eerst wij en daarna de familie. Mijnheer Kapelaan heeft voor mooie plaatjes en grote platen gezorgd[.] Ik ben vandaag de gast geweest op 't schip en ik heb 't wat goed gehad Juf. van Lent had heel wat gebakken. Pa en Moe zijn vanmorgen ook wezen feliciteren, ze vonden 't erg leuk. Alle drie heb ik ze een schilderijtje gegeven, van mozes[.] [van] nabij heb ik met Huberdien kennis gemaakt, 't is 'n erg lief meisje ze heeft geen Vader en Moeder meer wat moet dat wel vrees'lijk zijn, helemaal aan vreemde overgeleverd[.] Misschien komen ze van de week nog wel 'n avondje.

Dinsdag 13 Jan.[Febr.]

[...] Nel, Piet, Ria en Theo zijn vanmiddag voor 't eerst 'n dikke boterham gaan eten en 'n bordje

De Zuidkade met de R.K. kerk te Waddinxveen gezien vanaf de overkant van de Gouwe ca 1930. Bron: SAMH

DE ROMPH
Opticiens

Brillen · Lenzen · Oogzorg

Koningin Wilhelminaplein 2, Waddinxveen
www.deromphopticiens.nl, tel. 0182-611004

WEGENS SUCCES VERLENGD!
DE GOUDEN INRUILWEKEN!

BRENG UW GOUD, KOM EN RUIL OM

EEN ZEER HOGE INRUIL VAN CIRCA
€ 26,- PER GRAM 14 KARAAT GOUD*.

Tijd voor iets nieuws? Ruil uw oud goud in voor flinke korting op een prachtig nieuw sieraad of horloge (of voor een cadeaucheque). Of, kies voor een unieke occasion. De goudprijs is gestegen en wij geven daarom ca. € 26,- per gram voor 14 karaat goud*. Breng en verzilver uw goud, in al onze filialen**.

WADDINXVEEN - GOUNDFLEIN 18, 2741 WK, TEL. (0)182 61 78 48

ROTTERDAM (DINHOED HESSEPLAATS 3, 3069EA, TEL. (0)10 421 55 03

BOSKOOP, KONINGINWEG 4, 2071DN, TEL. (0)172 214 076

UW VERTROUWDE
JUWELIER

WWW.ROBERTDENHAAG.NL

AL SINDS 1951 HET VERTROUWDE ADRES VOOR WADDINXVEEN.

Wat altijd gebleven is, is het karakter van een familiebedrijf met sterke binding met de wortels van het bedrijf. Die wortels liggen in Waddinxveen en daar is Boonstoppel trots op.

BOONSTOPPEL JR
WADDINXVEEN

Oranjelaan 21 Waddinxveen, Tel: 0182 62 21 33
mitsubishiwaddinxveen@boonstoppel.nl
www.boonstoppel.nl

peulvruchten, van 't Comité van de kindervoeding[.]

14 Jan [Febr.] Aschwoensdag

[...]Toen ik vanavond thuiskwam, stonden Truus en To met smart op me te wachten want Willemien was geweest of we Vanavond kwamen omdat ze waarschijnlijk morgen weg zouden gaan. Ik had gouv m'n boterhammen naar binnen gewerkt, 't was al kwart voor 7, dus niet veel meer de moeite Toen we aan het schip kwamen stonden er een hele rij mannen op de Loswal, we hoorde al gouv wat er gebeurd was. Er is 'n Duitse boot met volle vaart tegen 't schip aangelopen, wat door 't grote gat direct vol met water liep. 't was troosteloos om te zien, 't voorste gedeelte lag al op de bodem, en in 't schip hebben ze alles naar boven gesleept, de kinderen stonden met hun jasjes aan en stonden om hun moeder heen te bidden. Ik kon m'n tranen niet tegenhouden 't was zo'n zielig gezicht, Ik hoop maar dat ze 't tegen kunnen houden anders moet alles er af en is 't hele schip verloren[.]

15 Jan. [Febr.] Donderdag

[...] Ze hebben vannacht de hele nacht gepompt, ze komen de rest van 't schip nog al boven houden[.]

Vrijdag 16 Febr.

De eerste dag van het veertigurengebed³ [...]

Zondag 18 Febr.

[...]Vandaag was 't de laatste dag van het veertig uren gebed [...]We zijn met ons drieën nog even naar 't schip geweest.[...]

Maandag 19 Febr.

[...]vanavond waren we uitgenodigd bij de schippers. Ze liggen weer zo diep op onder water, want de Gouwe is weer zo hoog, Er is nog een kleine hoop dat de brandweer komt pompen anders komen ze hier nooit vandaan[.] 't Was erg gezellig op 't schip[.] Truus heeft nog handtekeningen verzameld en tot slot hebben ze ons om tien minuten over 8 nog over de Gouwe gezet met een roeiboot, we zijn op onze ten[en] langs de brug gelopen, er is weer een andere wacht op [de brug] de vorige zijn naar het front, opgeruimd is netjes.

Woensdag 21 Febr.

[...]De familie van Lent is vanmorgen toch vertrok-

ken 'k vond 't echt jammer maar ik heb eigenlijk geen afscheid van hun genomen, 't kwam ineens zo schielijk op, 't is vreemd dat ze nu weg zijn, ze hebben beloofd dat ze zullen schrijven, de oliebonnen en peulvruchtenbonnen mogen we hebben[,.] we hebben heel wat plezier van die mensen gehad 't waren hartelijke luitjes[.]

Donderdag 22 Febr.

[...] In Amsterdam staan er in een week 1100 mensen boven aarde, en worden in lakens gewikkeld en op een bakfiets weggebracht, er mag geen familie of niets mee en ze worden allen in een massagraf begraven. Je moet er niet aan denken, dat je Vader of Moeder toch zo wordt begraven, er zijn geen kisten meer en rijtuigen helemaal niet voor zoveel doden[.] Als de Engelse niet gouv komen zal de helft van de Nederlandse bevolking straks de hongerdood gestorven zijn, vanmiddag zag ik nog een man die van een rouwe suikerbiet liep te eten 't is vrees'lijk zoveel honger als er geleden wordt, en dat in de 20e eeuw, en er is zo ontzettend veel eten overal[.]

Woensdag 28 Febr.

[...]Annie Mulder en ik, gaan volgende week soep uitdelen voor degene die blijven slapen, en borden wassen[.] Er staan 2 bedden voor ons klaar en de Burgemeester wil hebben dat we een band dragen met k.a. er op[...] De hele dag hebben er bommenwerpers in de

Supermarine Spitfire F Mk XII's. Dit type was zeer actief boven Waddinxveen in de eerste drie maanden van 1945.

Bron: Imperial War Museum

³ Het veertigurengebed is het gebruik om gedurende veertig achtereenvolgende uren het Heilig Sacrament ter aanbidding uit te stellen. Paus Pius X bepaalde dat de veertig uren over drie achtereenvolgende dagen konden worden verdeeld. De gewoonte van het veertigurengebed kwam op in de 16de eeuw in Italië, voornamelijk om berouw te tonen voor de vastenavondviering. Bron: Encyclopedie van het Katholicisme.

De Spijsfabriek van C.P. Broer diende als gaarkeuken.

lucht gezeten, er zijn ongeveer 15 bommen hier in de buurt gevallen.[...]

Donderdag 1 Maart.

De tommie's waren vanmorgen al vroeg bezig de ramen en deuren van de kerk rammelde van geweld, er zijn weer verscheidene bommen gevallen. [...]vanmiddag heb ik 't eten van de gaarkeuken gehaald 't was net vuil water[.] We hebben de helft bij Verheul gebracht en de andere helft is naar de eenden gegaan, de tafel hebben we vanmiddag maar niet gedekt[...]

Zaterdag 3 Maart.

[...]Ze hebben vandaag ontzettend gebombardeerd⁴. Den Haag hebben ze vreeslijk te pakken gehad, alle brandweerauto's uit de buurt zijn opgeroepen 't brand ontzettend. Je kan hier de rook omhoog zien komen.[...]

Maandag 5 Maart.

[...]Vanavond waren er 46 doortrekkers wat een armoe is dat zonder licht en sinds Vrijdag ook al geen water.[...] er was nog een Dame met

een baby van 'n half jaar. Die moesten nog naar Zwollen gaan lopen. Er was ook een meisje dat beschoten was op een boerenkar, ze was er nog al goed van afgekomen[...]

Dinsdag 5 Maart.

[...]We moesten vanavond aardappels schillen, want er was van de gaarkeuken niets geen eten over, bij Zoethoutmaars⁵ hebben we ook een pan met aardappels opgezet 't was wel 'n gezellig troepje wat er nu was waren er maar 19[.] Ook nog een scheveningse visser en z'n vrouw in klederdracht.

Zaterdag 10 Maart.

Vanavond waren er weer heel wat, Er was gelukkig veel eten over we hebben 6 grote pannen met krotten gewarmd. Ik begrijp niet waar die mensen 't laten, de grootste helft is suikerbieten wat er door zit[.] We hebben bij Zoethoutmaars koffie gedronken daar knap je lekker van op[.] Annie heeft voor ons ieder een appel meegebracht. Er waren niet veel invaliden[.] bij de vorige avonden was 't erger. Daar gaat heel wat verband mee heen, doorgelopen voeten en zweren je vindt er van alles tussen, nog 1 avond dan zijn we er weer van af goddank[.]

Zondag 11 Maart.

[...]onderweg maakte we nog een beschieting mee[.] op de rijksweg er zijn 3 auto's aan prak geschoten. Ze gooide ook nog 'n paar benzineblikken uit, er viel er een in de gouwe.

Zaterdag 17 Maart.

[...] De Tommie's zijn niet uit de lucht geweest tientallen bommen zijn er gevallen ook nog op de spoorlijn achter 't kanaal[...]

Zondag 18 Maart.

[...]na 't Lof ben ik met Jeane meegegaan maar we zaten al gouv in de schuur van Piet v d Linden⁶, want er zaten even 12 tommie's in de lucht bommen en schieten geen gebrek, we zagen

Op verzoek van de burgermeester stelde het parochiebestuur het Rooms-Katholieke Bondsgebouw aan de Burgermeester Trooststraat beschikbaar als tijdelijk onderkomen voor doortrekkers die op zoek waren naar voedsel. Die doortrekkers kregen in beginsel ook een warme maaltijd uit de gaarkeuken (spijsfabriek C.P. Broer). Soms werd er ook in het Bondsgebouw gekookt, als de gaarkeuken onvoldoende voedsel beschikbaar had. Zie ook het artikel van Teun de Kruijf Overnachten in Waddinxveen in de hongerwinter, Het Dorp Waddinxveen, jaargang 15, nummer 4, december 2007.

⁴ Op 3 maart 1945 bombardeerden de geallieerden per vergissing de woonwijk Bezuidenhout in Den Haag. Brandweerlieden uit de wijde omgeving, ook uit Waddinxveen, schoten te hulp.

⁵ Conciërge van het Bondsgebouw

⁶ Mogelijk de schuur van huisarts Piet van der Linde

De (spoor-)wegen en bruggen in de buurt van Gouda waren belangrijk voor de Duitsers en maakten luchtafweer dus noodzakelijk. Voor de geallieerden waren die (spoor-)wegen en bruggen belangrijke doelen voor de geallieerde bombardementen. Op deze afbeelding is een fundament te zien van zo'n luchtafweerstelling, het diorama geeft een indruk hoe het in werkelijk er uit zag.

allemaal wolkjes in de lucht van 't afweergeschut van Gouda.

Maar thuis was 't vanmiddag ook 'n consternatie. Pa en de jongens stonden allemaal buiten ook naar de tommie's te kijken, toen Pa opeens die rookwolkjes zag en alles naar binnen stuurde, ze waren nog maar net binnen, toen ze scherven hoorde vallen. Pa ging overal kijken maar zag niets boven, in de kamer, gang en keuken, maar niks te vinden tot dat Pa in de Wece ging kijken, en jawel hoor 't wece raam aan diggelen, maar waar kwam dat van[?] Na lang zoeken, kwam Pa tot de ontdekking dat er een kogel door 't dak gekomen is, schuin tegen 't raampje aan dat helemaal versplinterd is, toen op de grond door een vierdubbel kleedje heen en een put in de cemente vloer, toen weer omhoog tegen de muur, en zo in de pot van de wece, we mogen wel van 'n wonder spreken want als er iemand op de wece gezeten had was ie vast morsdood geweest 't is 'n kogel van 20 mm. St Jozef heeft hierin wel goed gezorgd hoor.

Woensdag 21 Maart.

[...] De tommie's gooien alles kapot, er zijn gisteren 8 aanvallen in de polder geweest, en steeds van die zware bommen. Vanmorgen hoorde

we weer een vreeslijke klap, we dachten dat de ramen zouden barsten, er zijn weer bommen op de spoorlijn gevallen achter de huizen van de Kerkweg. van 't dorp tot de brug zijn bijna alle ruiten kapot. Er zijn wel gewonden maar gelukkig geen doden.

Vrijdag 30 Maart. Goede Vrijdag

[...] Toen we in de kerk waren werd er op de nieuwe weg geschoten en even daarna was 't of er achter in de kerk geschoten werd, en toen we buiten kwamen zagen we dat er een schip lag met afweergeschut.

Zondag 1 April Pasen

[...] toen we vanmiddag naar 't Lof gingen zagen we een oploop van mensen aan de brug, en een mof met heel z'n hoofd in 't verband we hoorde al grouw dat er een jongen aangereden was door een motor, 't is Hannes Kool. Hij was helemaal verminkt en zal wel grouw dood zijn zei de dokter, Mijnheer Kapelaan ging er direct naar toe en even daarna is hij gestorven. Hij was bij z'n moeder in het ziekenhuis wezen kijken. <

Wordt vervolgd

Diorama van een Duitse luchtafweerstelling.
Bron: De Kringwinkel Zuiderkempem

Betonnen fundament van een Duitse luchtafweerstelling aan de Vijfde Tochtweg in Moerkapelle (spoorweg uit Waddinxveen komt daar samen met die uit Den Haag).
Bron: Piet Smit

Bezuidenhout, verwoesting gezien vanuit een woning aan de 1e Van den Boschstraat.
Bron: Haags Gemeente-archief

CAMMERAAT V.O.F.
BOUWTECHNIEK

nieuwbouw verbouw onderhoud kozijnen dakkapellen

Cammeraat Bouwtechniek T 0182 619 051
Dorpstraat 76A F 0182 611 065
2742 AK Waddinxveen info@cammeraatvof.nl

www.cammeraatvof.nl

WIELAARD
FIETSEN

Waddinxveen ~ Sinds 1937

Dorpstraat 24-28

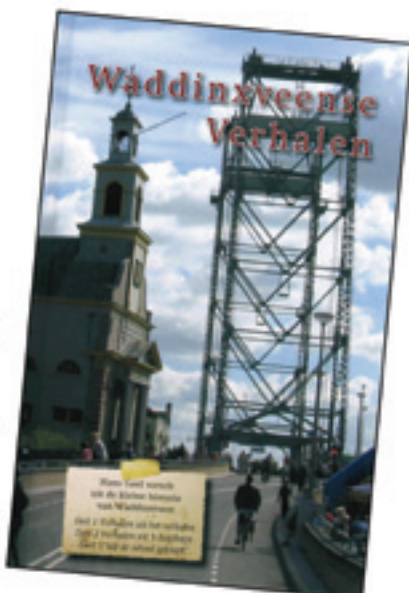
2742 AJ Waddinxveen

tel. 0182-612009

www.wielgaardfietsen.nl

Waddinxveense verhalen

Hans Geel is bijna 40 jaar werkzaam geweest in het voortgezet onderwijs van Waddinxveen. Hij heeft ook altijd verhalen verteld en geschreven. Vaak waren het geschiedenisverhalen, dus ook uit de kleine historie van ons dorp. Zulke vertellingen treft u aan in het boek

"Waddinxveense Verhalen"

€ 17,50

Burger boekhandel
thuiskantoor
altijd de juiste keuze

Dorpstraat 39 Waddinxveen 0182-612298 www.thuiskantoorburger.nl

Dorpstraat 48, Waddinxveen 0182 61 42 78

BLOEM+STIJL

Wim Rip

Waddinxveen is buiten het dorp ooit bekend geraakt door de productie van onder meer papier, speelgoed en meubels. Een van de meubelfabrieken was die van Modderkolk en Dijs. De achterkleinzoon van de oprichter vertelt ons de geschiedenis van deze fabriek.

Meubelfabriek Modderkolk & Dijs

Pentekening van de hand van een werknemer, de heer Braakman, die heeft geschetst hoe er toen werd gewerkt.
Bron: familiearchief

Stenen fabriek tussen 1907 en 1926. Bron: familiearchief

Johannes Albertus (Hans) Modderkolk

Frederik Jan Modderkolk (Loenen op de Veluwe 1857 - Waddinxveen 1934) was de zoon van een 'noeste landman'. Hij oefende het beroep van timmerman uit. Omdat hij meer wilde dan reparatie- en timmerwerk aan en in woningen en boerderijen, vertrok hij op 21-jarige leeftijd naar het westen van het land. Hij kwam eerst in Kockengen terecht alwaar hij werk vond en in de kost ging bij de familie Berghoef. Daar bloeide de liefde op tussen hem en de dochter des huizes, Wilhelmina Maria Berghoef (Kockengen 1848 - Waddinxveen 1919). Het stel trouwde op 12 november 1880 en kreeg vier kinderen: de dochters Francina Maria (1882-1968)¹, Aaltje (1884-1885) en Pietje (1887-1923) en een zoon, Johannes Albertus (1890-1965).

Start van de meubelfabriek

Zoals gezegd reikten de ambities van Frederik Jan verder dan eenvoudig timmermanswerk en dat

bracht hem in 1898 in Waddinxveen. Hier begon hij een meubelfabriek in een houten bedrijfsgebouw. Zijn echtgenote opende een winkel in *galanterieën* (sierlijke snuisterijen zoals schaaltes, wandborden, voorwerpen om de 'deftige' woningen te verfraaien) en *manufacturen* (textiel, knopen, ritsen, elastiek). Deze winkel was gevestigd aan de Dorpstraat (hoek Kerkstraat) waar later de zaak van Van Mourik (huishoudelijke artikelen) en daarna een Chinees restaurant was gevestigd. Het pand heeft nu geen zakelijke functie meer. Van het houten bedrijfsgebouw bestaat nog een prachtige pentekening van de hand van een werknemer, de heer Braakman, die op schitterende wijze heeft geschetst hoe er toen werd gewerkt. Het gebouw werd in 1907 vervangen door een nieuwe, stenen meubelfabriek van twee verdiepingen en bood toen ruimte aan ongeveer zeventig personeelsleden. In de nacht van 28 op 29 september 1926 werd het volledig door brand

¹ Francina Maria trouwde op 10 januari 1907 met Cornelis Peter Broer, eigenaar van de in Waddinxveen bekende spijsfabriek

verwoest.

Op dezelfde plek bouwde men een nieuwe fabriek van ruim vijfduizend m² met kantoren en showroom. De bekende Waddinxveense architect P.D. Stuurman maakte het ontwerp voor het complex dat aan de Kerkweg 18 stond. Nu kennen we die plek als het fraaie woongebied Heuvelhof. In Amsterdam werd in een statig pand aan de Vondelstraat nr. 7 een aantal meubeltoonzaalen ingericht.

De zaken verliepen zeer voorspoedig, het vakmanschap van Frederik Jan Modderkolk werd alom gewaardeerd. Met zijn compagnon Herman Dijs werd de meubelfabriek uitgebouwd tot een gerenommeerd bedrijf dat producten van hoge kwaliteit leverde aan woning- en kantoorinrichters in binnen- en buitenland.

Personeel voor de fabriek met v.l.n.r. Cor Asscheman, Gerrit van Tilburg, Wim de Wild, Freek ?, Klaas Blanken, Gijs de Rooij, Wijnand Trommel, Bart Alblas, Jan Hellema, Driekus Assenberg, Arie Hoogendijk, twee onbekenden, Adriaan Mik, Frederik Smit, Borman, onbekend, Gerreman, Nic. Goedhart, onbekend en Gerrit Borman. Bron: familiearchief

Industriële vooruitgang

De firma ging met zijn tijd mee en paste zijn ondernemingsvorm aan: het werd een naamloze vennootschap (nv) en de bedrijfsleiding investeerde in moderne, door stoom aangedreven machines. In een ketelhuis verwarmden twee grote, met houtafval en kolen (cokes) gestookte ovens het water in de ketels tot stoom. Via een buizenstelsel werd die stoom de fabriek in geperst en dreef daar turbines aan die door aandrijfriemen de

zaag-, schuur-, frees- en boormachines in werking zetten. Het was fascinerend om te zien hoe dit in z'n werk ging. Deze mechanisatie maakte veel moeizaam en tijdrovend handwerk overbodig. De medewerkers moesten wel geschoold worden om veilig met deze nieuwe machines te kunnen omgaan. Het werken met onder andere de zaagmachine heeft menige vinger gekost. Meubelfabriek F.J. Modderkolk & H. Dijs vierde in 1948 op gepaste wijze het 50-jarig bestaan. Het personeel bood de directie een prachtig tegeltableau aan, vervaardigd door de bekende plateelfabrikant Goedewagen uit Gouda. De medewerkers kregen als herinnering een mooi Delfts blauw wandbord met een oorkonde en een nette gratificatie.

Onrustige tijden

Het ging helaas niet altijd van een leien dakje. Er braken in Nederland na 1918 overal ongeregelheden uit. Arbeiders, ambtenaren en soldaten eisten sociale verbeteringen zoals een kortere werkweek, hogere lonen en betere arbeidsomstandigheden. In 1919 werd de Arbeidswet aangenomen waarin de werkweek op 45 uur werd gesteld: 5 dagen van 8 uur en een zaterdag van 5 uur.

Vanaf begin jaren dertig ging het steeds slechter

Links: De Waddinxveense brandweer voor de ruïne.
Onder: De verwoesting na de brand in 1926.
Bron: familiearchief

met de economie. Bedrijven kondigden sluiting aan omdat de concurrentie met andere bedrijven, onder meer uit het buitenland, niet was vol te houden. Als de arbeiders hun werk wilden behouden, moesten ze meewerken aan oplossingen. Dat leidde tot een werkweek van 48 uur, lagere lonen en bedrijven die zich nauwelijks hielden aan de collectieve arbeidsovereenkomsten. Er braken stakingen uit waarna de werkgevers dreigden met uitsluiting, in een poging zo de stakingen te breken. Door alle fabrieken een paar dagen per week te sluiten, zouden veel werknemers op straat komen te staan. Voor de meeste stakers zat er niets anders op dan onder de geboden, ongunstigere arbeidsvoorwaarden weer aan het werk te gaan. Aan het einde van 1922 gingen bij de Meubelfa-

lijgen tegen te houden. Een opgeroepen rijksveldwachter uit Gouda werd ingezet om de situatie in de hand te houden. Dankzij de bemiddeling van burgemeester P.A. Troost kregen de stakers hun zin en dus werd de korte staking beëindigd. Iedereen ging weer aan het werk onder de oude voorwaarden.

Opbouw en bloei

Er volgden daarna mooie jaren van opbouw en grote bloei. De ellende van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en de periode daarna vol onrust en armoede was voorbij en de mensen beleefden de rust en vrede als een zegen. In deze periode trad een nieuwe directie aan, bestaande uit de zonen van de oprichters: Johannes Albertus Mod-

**“Wat is volgens jullie van eeuwigheidswaarde ?”
Het antwoord van de kinderen was spontaan:
“Die meubelen van Modderkolk & Dijs”**

briek Modderkolk & Dijs de zaken niet meer zo goed. De directie bood daarom het personeel een 55-urige werkweek aan tegen het bestaande weekloon van 45 uur. Men kregen dan de garantie van zeker drie maanden behoud van werk. Een deel van het personeel ging alleen akkoord met 48 uur werken voor het loon dat bij een 45-urige werkweek hoorde. Een ander deel ging helemaal niet akkoord met 48 uur en zette de staking voort. Voor hen volgde eind december 1922 ontslag. Begin januari 1923 brak er bij de meubelfabriek opnieuw een staking uit. Er werd door een groepje stakers gepost bij de fabriek om de werkwil-

derkolk en Philip J.C. Dijs.

De meubels uit de fabriek werden zeer gewaardeerd en bleken nagenoeg onverslijtbaar. Een mooi verhaal hierover is het volgende. Schrijver dezes woonde nog bij zijn ouders aan de Kerkweg 48. Het gezin was lid van de Hervormde Immanuelkerk die toen een parttimepredikant had: ds. E.H. Kalkman. Deze werkte twee dagen per week en logeerde dan bij de familie Modderkolk. Zijn vader, ook dominee, woonden in een huis waaraan al van vader op zoon weinig of niets was veranderd. Ook de meubels (fabricaat Modderkolk & Dijs) waren in de ogen van de kinderen Kalkman

al eeuwen oud. Ds. Kalkman vertelde eens dat op een dag, nadat zijn vader na het avondeten uit de Bijbel had voorgelezen, hij aan zijn kinderen vroeg: "Wat is volgens jullie van eeuwigheids-waarde?" Het antwoord van de kinderen was spontaan: "Die meubelen van Modderkolk & Dijs"

De oorlogsjaren

De jaren 1940-1945 gingen aan het bedrijf niet ongemerkt voorbij. Iedereen hield de hand op de

bedacht een lijst en stuurde de verantwoordelijke commandant het bericht dat deze mensen onmogelijk gemist konden worden omdat anders de productie nagenoeg stil zou vallen en het bedrijf de reeds in productie genomen bestellingen niet op tijd zou kunnen opleveren. Al snel werd de vordering tot tewerkstelling ingetrokken en konden de betreffende werknemers aan het werk blijven.

Enkele persoonlijke herinneringen van de auteur

Ik speelde als 9-jarige jongen met mijn vriendjes op het enorme fabrieksterrein en reed er met de lorries rond (wagentjes op spoorrails) die over het hele terrein reden om goederen te vervoeren van de ene hal naar de andere. Ook speelde ik op de platte boten die vanaf de Gouwe door de Kerkwegsloot het hout aanvoerden. Om 17.30 uur stond ik bij de stempelklok bij de uitgang waar de vertrekkende werkers hun klokkaart moesten afstemmen. Dat mocht ik doen: zij staken hun kaart in de klok en ik gaf een klap op de hendel: vertrektijd genoteerd. Ik heb wat vol bewondering staan kijken in de spuitcabine waar de lakspuiter de houten panelen, kasten, stoelen en tafels van een laklaag voorzag. Als mijn opa of meneer Dijs dat zagen, kreeg ik ervan langs want ik stond daar zonder mondmasker, veiligheidsbril of andere bescherming. Ach, dat was in die tijd echt nog niet zo'n probleem dachten we.

Al met al bewaar ik heel mooie herinneringen aan die tijd.

knip waardoor de economie zienderogen terugliep. De woninginrichting lag nagenoeg stil maar er werden nog wel kantoormeubelen en slaapkamerinterieurs besteld. De directie ging met de nodige argwaan na voor wie die bestellingen bestemd waren. De opdrachtgevers bleken echter gerenommeerde woning- en kantoorinrichters uit Den Haag en Amsterdam, dus dat zat dan wel goed, dacht men. Later bleek dat de bestellingen onder meer bestemd waren voor de inrichting van kantoren en verblijven voor hoge Duitse officieren. Maar ja, de fabrieken konden blijven draaien, de werknemers hielden werk en loon, en hun gezinnen hadden te eten.

Toen de Duitsers opdracht gaven aan mannen zich te melden voor tewerkstelling in Duitsland, trof dat ook een tiental medewerkers van de meubelfabriek van Modderkolk & Dijs. De directie

Slot

Onder meer wegens gebrek aan opvolging werd de meubelfabriek in 1957 verkocht aan de Waddinxveense meubelfabrikant Kempkes. Helaas ging het de jaren daarna met de Nederlandse meubelindustrie steeds slechter omdat die de concurrentie, vooral uit het buitenland, niet aan kon. Veel meubelfabrieken sloten noodgedwongen hun deuren en Kempkes verkocht zijn bedrijf in 1968 aan orgelbouwer Eminent. Maar ook dat bedrijf sloot enkele jaren later de deuren.

Geraadpleegde bronnen: Familiearchief, familie-verhalen, Nationaal Archief Den Haag, Artikelen in Het Dorp Waddinxveen en Hart van Holland, krantenknipsels en oude foto's. Een en ander verzameld, vertaald en met dichterlijke vrijheid weergegeven. <

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan bood het personeel bood een tegeltafel aan, vervaardigd door de bekende plateelfabrikant Goedewagen uit Gouda. De medewerkers kregen als herinnering een mooi Delfts blauw wandbord met een oorkonde en een nette gratificatie.
Bron: familiearchief

De Rooij is sinds jaar en dag een bekende familienaam in Waddinxveen. Er was een smedentak en een zuiveltak. De zuiveltak was onder meer verantwoordelijk voor de oprichting van Remia. Tegenwoordig kennen we De Rooij groothandel in levensmiddelen en Assurantiekantoor De Rooij. Ook de uitbater van restaurant Paddles is een De Rooij.

Als je voor een dubbeltje geboren bent...

Van Maarten de Rooij hebben we alleen het signalement dat is opgetekend bij zijn inschrijving voor de nationale militieplicht. Dat luidt:

1 meter 67,5 lang met een rond aangezicht, plat voorhoofd, blauwe ogen en bruin haar

Ook het signalement van zoon Cornelis is bij die gelegenheid vastgelegd: 1 meter 78 lang, lang aangezicht, hoog voorhoofd, grijze ogen, dikke neus, kleine mond, ronde kin, blond haar en blonde wenkbrauwen.

Dankzij justitie hebben we van Cornelis ook een foto als 42-jarige gedetineerde.

C. Verlooj

Het begon allemaal met Maarten de Rooij, smid en smidsknecht van beroep. Hij kwam in 1786 ter wereld in Eethen, Noord-Brabant en werd gedoopt op 15 januari van dat jaar. Het bevolkingsregister van Zuid-Waddinxveen vermeldt Babyloniënbroek als geboorteplaats maar dat ligt vlakbij Eethen.

Maarten trouwt op 30 december 1810 met Margje Smit, geboren in Broek. Het huwelijk wordt voltrokken in het logement *Het Herthuys* aan de Markt in Gouda, waarvan een gehuurde kamer dienst doet als gemeentehuis van Broek. Het pand is thans een gemeentelijk monument waarin de Etos is gevestigd.

Vader Maarten en moeder Marrigje krijgen tussen 1811 en 1833 negen kinderen. De in Waddinxveen bekendste is Klaas de Rooy. Hij wordt op 4 november 1821 in Zuid-Waddinxveen geboren en is de stamvader van de smedentak. Dit verhaal gaat over de oudere broer Maarten en diens zoon Cornelis.

Maarten de Rooij

Maarten wordt op 25 mei 1814 geboren maar vader Maarten de Rooij maakt pas op 17 juni zijn opwachting bij de ambtenaar van de burgerlijke stand, Marcelus van Bommel. Maarten groeit op in Zuid-Waddinxveen en gaat als smidsknecht in de smederij van zijn vader werken. In het jaar dat hij twintig wordt, moet hij loten voor de nationale militieplicht. Hij trekt lotnummer 48 en hoeft niet in dienst.

Op 9 november 1834 trouwt Maarten in Zuid-Waddinxveen met dienstmaagd Marijtje Rozenboom. Zij is op 16 juli 1812 geboren in Oudshoorn. Burgemeester Arie van Oosten voltrekt het huwelijk. Blijkbaar ziet Maarten voor zichzelf geen toekomst weggelegd in de smederij want hij is tussen 1837 en 1844 bode van Zuid-Waddinxveen. Hij woont dan met zijn gezin aan de Kerkweg nummer 40. Van 1846 tot 1854 is hij sluiswachter en in 1861 wordt Maarten benoemd tot veldwachter.

Groepsfoto omstreeks 1890 van vijftien onderofficieren van het Oost-Indisch Leger (later KNIL), onder wie een foerier (achterste rij links). Een kantinebediende (geheel links) komt met jenever. Bron: NIMH

Op 5 november 1869 overlijdt Maarten in het huis aan de Zuidkade nummer 27d, slechts 55 jaar oud. Het echtpaar kreeg dertien kinderen van wie er zeven jong overlijden.

Cornelis de Rooij

Na het overlijden van veldwachter Maarten de Rooij staat zijn weduwe Marijtje Rozenboom er alleen voor. Vier van de overgebleven kinderen zijn al het huis uit. Een van die vier, Adrianus, die als milicien dient in Amersfoort, overlijdt ook in 1869, als hij twintig jaar is.

Alleen het nakomertje Cornelis, geboren op 15 februari 1854, is nog in huis. Hij is vijftien als zijn vader overlijdt. Moeder en zoon verhuizen op 18 november 1869, kort na het overlijden van Maarten, naar een kamer op het dorp in Noord-Waddinxveen. Als alleenstaande weduwe met een opgroeiende zoon zal Marijtje het niet makkelijk hebben gehad. We weten uit de latere inschrijvingen in het Huis van Bewaring dat Cornelis de lagere school heeft doorlopen en dat hij timmerman was.

Ook Cornelis de Rooij moet in het jaar dat hij twintig wordt, voldoen aan de nationale militieplicht. Hij zag hierin een mogelijkheid om aan geld te komen voor hemzelf en zijn moeder. Doordat hij zelf vrijlootte, kon hij als remplaçant voor de Brabander Adrianus van Chaam in dienst gaan. De meer welgestelde Adrianus maakte zo gebruik van de mogelijkheid tegen betaling iemand in zijn plaats de militieplicht te laten vervullen.

Cornelis de Rooij moet dus in dienst en wordt op 1 juni 1876 ingedeeld bij het 6e Regiment Infanterie. Erg succesvol is zijn militaire loopbaan niet. Op 1 april veroordeelt de Arrondissementsrechtbank van Rotterdam hem wegens 'weder-spannigheid' tot drie dagen gevangenisstraf. Hij ondergaat die straf in het Huis van Bewaring te Breda vanaf 21 augustus tot zijn vrijlating op 24 augustus. Maar die vrijheid is van korte duur want

in november 1876 wordt hij door de krijgsraad schuldig bevonden aan onder meer het slaan van een 'magistraatspersoon'. De straf is drie maanden eenzame opsluiting, ingaande 2 november 1876. Op 1 februari 1877 is Cornelis weer terug bij zijn onderdeel.

Drie dagen na zijn terugkeer tekent Cornelis vrijwillig bij het Koloniaal Werfdepot voor militaire dienst in Nederlands-Indië. Hij tekent voor zes jaar en ontvangt een premie van driehonderd gulden. Het Koloniaal Werfdepot in Harderwijk werd wel het riool van Europa genoemd. Avonturiers, wanhopigen, maatschappelijk mislukten, deserteurs uit alle landen werden daar ingelijfd in wat toen het *Oost-Indische Leger* heette (later KNIL). Cornelis wordt in drie weken klaargestoomd voor de dienst en vertrekt per tjalk samen met andere soldaten naar Nieuwe Diep. Daar gaan ze aan boord van het stoomschip *Prins Hendrik* dat op 24 februari naar Nederlands-Indië vertrekt. Op 4 maart passeert het schip, met als gezagvoerder kapitein Braat, Gibraltar en 16 augustus arriveert Cornelis de Rooij in Batavia.

Na zes jaar keert hij terug met de *Prins van Oranje* en gaat in Amsterdam van boord. We weten dat vanaf 20 februari 1882 Cornelis samen met zijn moeder Marijtje inwoont bij het gezin van Gerrit van Tilburg en Antje de Rooij. Moeder Marijtje, die daarvoor al was ingetrokken bij haar dochter en schoonzoon, overlijdt op 25 september 1886 op vierenzeventigjarige leeftijd.

Utrecht

Cornelis verdwijnt uit het bevolkingsregister van Waddinxveen en duikt eerst op in Breukelen maar woont vanaf 25 juli 1891 in de Waterstraat 29 te Utrecht (de toen beruchte Wijk C) dat het christelijke logement *Azareël* herbergt. Daar kost een plek in de slaapzaal maar tien cent, een aparte slaapkamer het dubbele. Koffie kost drie cent. Er slapen wel vijftig mensen per nacht: orgeldraaiers,

kermisbezoekers, werklui en kooplieden. En als zelfs dat dubbeltje teveel is, rest een verblijf op straat. Maar al vanaf 1809 is landlopen, rondzwerfen zonder middelen van bestaan en zonder vaste verblijfplaats, een misdrijf.

In die tijd kent Nederland veel mensen die geen middelen van bestaan hebben, in krotten wonen en die zich niet of nauwelijks aan de armoede kunnen ontworstelen. Dit ernstige, maatschappelijk probleem wordt echter onvoldoende beseft. De algemene mening is dat de armen zelf schuldig zijn aan de armoede waarin ze verkeren. Tijdens een congres over armoede in 1854 in Groningen ventileren professoren de stellingen: 'Armoede komt van God. Het gebrek, de honger zelf is de spoorslag tot werken' en 'de klacht die door de arbeider wordt aangeheven over onvoldoende werkklonen, is ongegrond. De werkklonen zijn immers een ruiling van arbeid tegen een loon. Hij, die dus klaagt over onvoldoende werkloon, klaagt dat hij niet meer ontvangt dan hij geeft; zijn werk is gebrekkig, daarom is ook zijn loon onvoldoende.'

Veenhuizen

Cornelis verkast naar Den Haag en wordt opgepakt wegens landloperij. De rechtbank veroordeelt hem tot drie jaar plaatsing in de strafkolonie Veenhuizen. Samen met andere gestraften gaat Cornelis per trein naar Assen en van daar met de stoomboot naar de kolonie.

Op 17 augustus 1896 wordt hij ingeschreven. Het is de gewoonte in de bedelaarskolonie een uitgebreide signalementskaart te maken met metingen volgens de *methode Bertillon*. Alphonse Bertillon (1853-1914) is een Franse forensisch deskundige die voor de politie van Parijs werkt. Hij ontwikkelt een methode om personen te identificeren door de vastlegging van elf lichaamskenmerken, vingerafdrukken en portretfoto's. Zo konden onder meer deserteurs uit de kolonien worden opgespoord en vervolgens teruggebracht. Dankzij Bertillon weten we hoe Cornelis er heeft uitgezien: 42 jaar met het uiterlijk van een zestiger.

Vanaf dat moment is hij nummer 6994. Hij krijgt een pet, twee bruine buizen met een groene kraag, twee bruine broeken, twee onderbroeken, twee halsdoeken, twee zakdoeken, kousen en klompen. En er moet hard gewerkt worden onder een streng regime. Zo worden gedetineerden ingezet om de gebouwen op te knappen of moeten ze op het land of in de fabriek werken. De maaltijden vertonen weinig afwisseling en de gedetineerden slapen in ijzeren kooien die op slot gaan.

Draaideur

In augustus 1899 komt Cornelis vrij en keert terug naar Utrecht. Maar al snel wordt hij wéér opgepakt voor landloperij en veroordeeld tot vier jaar hechtenis in de *Rijkswerkinrichting van Hoorn*. Cornelis moet daar met de andere gestraften krenten sorteren. Het complex wordt daarom in de volksmond nog steeds de Krententuin genoemd, de binnenplaats heeft deze naam ook werkelijk. Op 11 december 1899 gaat Cornelis de werkinrichting in, op 11 december 1903 wordt hij vrijgelaten.

Weer wordt hij opgepakt en deze keer door de Rechtbank van 's-Hertogenbosch veroordeeld tot twee dagen gevangenisstraf in het Huis van Bewaring van die plaats. Daarna wordt hij weer voor drie jaar naar Veenhuizen gestuurd.

In 1906 verlaat hij Veenhuizen maar wordt weer onmiddellijk in Utrecht in de kraag gevat. Daarna zit hij drie jaar vast in de Rijkswerkinrichting van Hoorn.

In 1909 is de 55-jarige Cornelis vrij man. Hij gaat naar Den Haag waar hij verblijft bij het Leger des Heils aan de Wagenstraat of in logementen zoals de *Korf des Gods* of één van de andere logementen aan de Ammunitiehaven. De logementen zijn vies en de bedden slecht. Cornelis verblijft van 1915 tot 1917 in het *Stedelijk Armenhuis* aan de Roeterstraat 2 te Amsterdam en gaat vervolgens naar het *Bestedelingenhuis* aan het Westeinde. Daar overlijdt hij op 7 november 1921, zevenenzestig jaar oud. <

Het Huis van Correctie in Hoorn werd op 1 september 1886 officieel opgeheven. Daarna werd het Oostereilandcomplex bestemd als Rijkswerkinrichting waar aanvankelijk recidivisten en disciplinair gestraften uit Veenhuizen geplaatst werden. Na twee jaar werden er ook dronkaards, bedelaars, landlopers en later ook souteneurs opgenomen. Deze instelling werd in 1933 opgeheven. Bron: Vereniging Oud Hoorn

ANGELO'S COMPUTERSHOP

www.angelocomputers.nl – Telefoon: 0182 616207

Abonnementen

Bij alle abonnementen horen diverse kortingen die het abonnement voordelig maken.

Bij Angelo's Computershop is het mogelijk om een abonnement af te sluiten voor bijvoorbeeld vakantie! Help op afstand waar ook voor compleet overname van al uw computers.

Upgrade's

Is uw pc of laptop langzaam? Er zijn vaak diverse mogelijkheden om uw computer te "upgraden"

Geheugen, videokaart of SSD, zijn opties die te overwegen zijn. Per situatie bekijken we de mogelijkheden die het beste bij uw computer passen zodat de computer na de upgrade veel sneller is.

Telefoon Reparaties

Wij maken jouw telefoon eventueel terwijl je wacht. Neem van tevoren contact met ons op als u dit wenst.

Smartphone kapot? Dat is niet fijn! Bij Angelo's Computershop ben je een hot jobbe achter voor telefoon reparaties.

Computer reparatie

Wij repareren uw computer volledig, wij beschikken over diverse modellen om uw computer te onderhouden, hardware repareren wij snel, goed en goedkoop.

Help op afstand

Voor kleine problemen kunnen wij u vaak op afstand helpen tegen een klein tarief. Dat ons een meer informatie of als u hulp nodig heeft.

Laptop reparatie

Is uw laptop traag, gaat deze niet meer aan of is uw beeldscherm defect? Wij repareren bijna alles aan laptops en kunnen u bijna altijd helpen.

Virus verwijdering

Wanneer zijn erg vervelend en kunnen soms ernstige schade aanrichten, wij kunnen alle virusen verwijderen.

BEZOEK ONZE SHOWROOM VAN 1000M²

HOUT EXCLUSIEF

WADDINXVEEN HOUTEXCLUSIEF.NL
MAARTEN SCHOUTENSTRAAT 2 0182-303490
GEOPEND MA T/M VR 8.15 - 17.00 UUR

VOOR AL UW HOUTSPECIALS

SCHADE? WIJ MAKEN HET GOED

Kies Glasbeek voor:

- ✓ Vakmanschap
- ✓ Maxi-service
- ✓ Prijs is prijs
- ✓ Verzekeringsafhandeling
- ✓ Vervangende auto
- ✓ Halen / brengen
- ✓ Afslepen
- ✓ 4 Jaar garantie

ABS | Glasbeek
autoherstel Waddinxveen

Noordkade 24
2741 EV Waddinxveen
T 0182 - 61 25 88
E info@absglasbeek.nl

Visser & zn.
Autobek - Dehang - Gordijnen - Glas - Verf

Dorpstraat 80

2742 AK Waddinxveen

Tel. 0182-617596

www.visserenzn.nl

www.facebook.com/visserenzn

Verenigingsnieuws

Van de voorzitter

Vertelbanken

Het Historisch Genootschap Waddinxveen blijft in beweging. Zo is op 6 juli jl. de dertiende **vertelbank** overgedragen aan de gemeente Waddinxveen. Deze bank staat aan de Henegouwersesse (hoek Henegouwerweg) met prachtig uitzicht op de Bloemendaalse Polder. Het is de eerste vertelbank die op particulier terrein staat. Paul Bremmer van *Bremmer Boomkwekerijen* stelde hiervoor de ruimte beschikbaar. Naast de bank is een fotopaneel geplaatst waarop foto's worden getoond van vroegere gebouwen in de Zeeheldenbuurt en langs de Gouwe. Door de QR-code te scannen, wordt men doorverwezen naar de site van het Historisch Genootschap waarop meer informatie is te lezen over de foto's op het paneel. Een belangrijke plaats is ingeruimd voor de voormalige carrossiebouwer Verheul¹. De *Stichting H. Verheulfonds* heeft met een donatie bijgedragen aan de aanschaf van deze vertelbank. Het bestuur van onze vereniging is het *H. Verheulfonds* dan ook zeer dankbaar. Burgemeester E.J. Nieuwenhuis heeft de vertelbank namens de gemeente in ontvangst genomen.

Op 17 september is onder grote belangstelling de **veertiende vertelbank** overgedragen aan de gemeente. Deze bank, ook met fotopaneel, staat bij de ingang van de nieuwe begraafplaats aan de Alberdingk Thijmlaan. Hij laat geen historische plekken of gebouwen uit Waddinxveen zien, maar vertelt het verhaal van een bijzondere groep Waddinxveense inwoners die begin jaren zestig in ons dorp kwam wonen. Het gaat om voormalige militairen van het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL) en hun familieleden, afkomstig van de Molukken, die na de onafhankelijkheid van Indonesië daar niet konden blijven en werden overgebracht naar ons land. Daar kregen ze een zeer koele ontvangst en werden ze ondergebracht in zogenaamde woonoorden, voormalige gevangenkampen uit de bezettingstijd. Begin jaren zestig mochten ze zich vrij vestigen in Nederland. Enkelen van hen kozen voor Waddinxveen, vonden daar werk en droegen bij aan onze gemeenschap. Zij zijn inmiddels overleden en hebben een laatste rustplaats gekregen op de oude of nieuwe begraafplaats. Op verzoek van een van de nazaten heeft het gemeentebestuur deze overledenen eeuwige graf rust toegezegd. In de toespraak van burgemeester E.J. Nieuwenhuis, waarin hij de vertelbank in ontvangst nam, gaf hij aan dat het gemeentebestuur gekozen heeft voor dit lokale initiatief: de gemeente wil aan de plaatselijke Molukse gemeenschap aandacht schenken in plaats van bijdragen aan een Nationaal Monument.

Het is de moeite waard eens even op deze bank te gaan zitten en de gedachten te laten gaan over de achtergrond van onze Molukse gemeenschap. Ook hier kunt u door het scannen van de QR-code zich laten doorverwijzen naar de site van het Historisch Genootschap Waddinxveen, waar u het verhaal van deze vertelbank kunt lezen.

¹ Op fotopaneel 13 staat onder meer vermeld dat Dirk Verheul zijn productie verplaatste van de Dorpsstraat naar de Jan Dorrekenskade. Dat is een vergissing en moet de Kleikade zijn. Zie *Het dorp Waddinxveen*, jaargang 24, nummer 1, maart 2016.

Links: Overdracht veertiende vertelbank.

Bron: Dick-Jan Thuis

Rechts: Overdracht dertiende vertelbank.

Weekblad voor Waddinxveen digitaal

Kranten vormen een belangrijke bron voor de kennis van onze geschiedenis. Dat geldt ook voor het *Weekblad voor Waddinxveen* dat is verschenen tussen mei 1945 en begin 2012. Tot voor kort moest je naar het Streekarchief in Gouda om de papieren krant te kunnen lezen. Ontdekken welke kranten je dan moest hebben voor een onderzoek was op zijn zachtst gezegd een uitdaging.

Dat moest anders, vond het bestuur van onze vereniging en daarom gaf het opdracht aan het bedrijf GMS het weekblad te digitaliseren. Dat kostte onze vereniging nogal wat maar gelukkig kregen we een flinke bijdrage van het **Prins Bernhard Cultuurfonds**. Er staat ook iets tegenover: straks kan iedereen via de website van het *Streekarchief Midden-Holland*, een belangrijke periode van de plaatselijke geschiedenis ontsluiten. De uitgever van *Hart van Holland*, Niels Elgersma, heeft de auteursrechten en hij maakte het mogelijk dat dit gewoon vanaf de eigen computer of laptop thuis kan!

Op het moment van schrijven zijn alle edities bereikbaar. Neem eens een kijkje op <https://kranten.samh.nl/weekbladvoorwaddinxveen>

Nieuwe huisvesting aan de Mauritslaan

De grote verbouwing (van de voormalige Kohnstamm Mavo) is in het voorjaar begonnen, de werkzaamheden verlopen volgens plan. Zoals het er nu naar uitziet kunnen wij in week 4 van het nieuwe jaar onze eigen HGW-ruimte gaan inrichten. Begin maart zullen dan alle ruimtes in het gebouw en ook onze opslagruimte beschikbaar zijn.

Met de andere gebruikers van het gebouw werken we nu aan plannen voor een grootse opening, die medio mei 2023 zal plaatsvinden. Meer daarover in het volgende kwartaalblad.

Namens het bestuur wens ik u fijne feestdagen en alvast alle goeds voor het nieuwe jaar.

Henk de Bas

Expositie over Lak- en Vernisfabriek Wed. Boonstoppel

Onze winterexpositie gaat over de *Lak- en Vernisfabriek Wed. Boonstoppel & Zonen* die in 1890 is opgericht door de broers Bastiaan en Arie Boonstoppel en twee van hun zwagers. Dankzij hun moeder, de weduwe Boonstoppel, konden ze in 1915 een nieuwe fabriek bouwen aan de Wilhelminakade (bij het huidige Weegje). De fabriek maakte ambachtelijke verven van topklasse waarmee menig monumentaal pand, zoals het Rembrandthuis en veel herenhuizen aan de grachtengordels te Amsterdam, in de originele kleuren werden gelakt. Het bedrijf functioneerde goed en kende een hoogtepunt in 1980.

Nadat verffabrikant *Sigma* in 1999 het bedrijf overnam ging de fabriek in Waddinxveen dicht. De huidige eigenaar, het Amerikaanse lakimperium *PPG Industries* maakt nog steeds deze verf van topklasse onder de naam Boonstoppel.

De expositie is de hele winter te bezichtigen in onze vitrines in Cultuurhuys De Kroon op de eerste etage tegenover de balie van bibliotheek.

Een deel van de expositie.
Bron: Aleid Abels

Vrienden van het Historisch Genootschap Waddinxveen

Koeltechniek Laan
Houtex
Van Stijn Beheer BV
H.C.J. de Bas
R.J. den Boer
J.C. van der Maas
W.J. Hoobroeckx
Autobedrijven Boonstoppel
Van Leeuwen Beheer
F.M. van Tol
J. van Tol
A. Broer
Dierenartspraktijk Baas
J. de Rooij
D.C. van Doorn

A. de Waardt
Vis Waddinxveen b.v.
Glasbeek Finish b.v.
P.G. Boere
Bureau voor Bouwkosten
J.I.M. van Vliet
B.F. Boonstoppel
F. Versluis
A.J. van der Breggen
Marius G.A. Verboom
Dungaree Planontwikkeling
Top-Consultants West B.V.
Van Berkesteijn Holding BV
M.C. Broer
C.de Rooij Holding B.V.

HET DORP WADDINXVEEN

UITGAVE VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP WADDINXVEEN

Het oude dorp

De Kerkweg

De draaibrug

De Brugweg